

Spis treści

Wykaz skrótów powoływanych prac i źródeł	11
Wstęp	13
CZĘŚĆ I	
Prawo rzymskie i jego rola w rozwoju europejskiej kultury prawnej	19
1. Prawo rzymskie	21
2. Pojęcie prawa	29
3. <i>Ius et lex</i> w rzymskiej tradycji prawnej	37
4. Prawo rzymskie. Od świata antycznego do współczesności	47
5. Greckie wpływy na powstanie ustawy XII tablic (na marginesie glosy Accursiusa do D.1,2,2,4)	52
6. <i>Ius commune europaeum</i> – uwagi na marginesie książki Mario Caravale, <i>Alle origini del diritto europeo</i>	57
7. Historyczne uwarunkowania integracji prawa prywatnego w Unii Europejskiej	66
8. Nauczanie prawa – między wymaganiami teorii i praktyki	74
9. Reżimy autorytarne a prawo rzymskie	89
10. Prawo rzymskie lekiem na ukąszenie komunizmem Przypadek Adama Ważyka	98
11. Prawo rzymskie w Rosji	109
12. Prawo rzymskie w XXI wieku	114
13. „Prawo rzymskie” w wypowiedziach polskich parlamentarzystów	121
CZĘŚĆ II	
Prawo rzymskie w Oświeceniu i jego znaczenie dla tworzenia XIX-wiecznych kodyfikacji prawa prywatnego	139
1. Dialog Solona i Justyniana u Fénelona a dyskusja o prawie rzymskim w Polsce XVIII wieku	141

2. Ignacego Krasickiego dialog Demostenesa z Cyncerem	153
3. Prawo i prawoznawstwo w ideologii twórców Encyklopedii	165
4. André Jean Boucher d'Argis – osiemnastowieczny autor <i>Listów sędziego z Paryża o prawie rzymskim i sposobie jego wykładania we Francji</i>	178
5. Obraz systemu prawnego Polski w Encyklopedii Diderota	193
6. Prace legislacyjne nad Kodeksem Napoleona	201
7. Systematyka Kodeksu Napoleona	207
8. Uwagi na temat roli prawa rzymskiego w pracach nad <i>Code civil des Français</i>	212
9. Międzynarodowe prawo prywatne w pracach nad Kodeksem Napoleona	249
10. <i>Mon Code est perdu!</i> (na marginesie książki Katarzyny Sójki- -Zielińskiej o Kodeksie Napoleona)	261
11. Dwieście lat Kodeksu Napoleona w Polsce – od nienawiści do miłości	271

CZĘŚĆ III

Prawo rzymskie – kluczem do rozumienia współczesnego prawa i państwa	279
---	-----

Rozdział I

Demokratyczne państwo prawa	281
1. Uwagi na marginesie konstytucyjnego modelu państwa prawa	281
2. Rozważania Cyncerona o państwie i prawie	289
3. Prawo naturalne a projekt Konstytucji RP	296
4. Mit omnipotencji prawa stanowionego (uwagi na marginesie edyktu Dioklecjana o cenach)	304
5. Promulgacja Kodeksu Teodozjusza na posiedzeniu senatu miasta Rzymu	315
6. „Tron i ołtarz”	321
7. Uwagi na marginesie ustawy uchwalonej przez Sejm w dniu 21 lipca 2006 r. (tzw. ustawy lustracyjnej)	326
8. „Okrećanie wyborców” – czyli <i>crimen ambitus</i> w prawie rzymskim	334
9. Korupcja	340
10. Pomniki	347
11. Pamięć o zmarłych	355

12. Kibice sportowi	362
13. Łacińskie paremie prawnicze w polskiej praktyce prawnej	368
14. <i>Leges sapere</i> (na marginesie książki poświęconej profesorowi Januszowi Sondlowi)	391
15. <i>Lex retro non agit</i> – sformułowanie w polskiej praktyce prawnej	401
16. Retroaktywność prawa	439
17. Przedawnienie	445
18. Nieznajomość prawa szkodzi (u źródeł zasady <i>ignorantia iuris nocet</i>)	454
19. <i>Cogitatio – voluntas</i> w rzymskim prawie karnym (na marginesie D.48,19,18: <i>cogitationis poenam nemo patitur</i>)	468
20. Karanie	476
21. Prawo karne	485
22. Na marginesie żądań przywrócenia kary śmierci	490
23. Adwokaci	497

Rozdział II

Instytucje rzymskiego prawa prywatnego	502
1. Edoardo Volterra a współczesne badania nad małżeństwem rzymskim	502
2. Czynność prawna	514
3. Zobowiązania	519
4. Kontrakty	523
5. Odpowiedzialność <i>quasi ex delicto</i> w prawie rzymskim i jej wpływ na kształtowanie się współczesnych kategorii czynów niedozwolonych	528
6. Uwagi na temat lichwy	551
7. Spółka	562
8. Spadek	567
9. Upadłość	573
10. „Święta” własność prywatna	578

CZĘŚĆ IV

Romaniści – historycy prawa	591
1. Romaniści włoscy – doktorzy honoris causa Uniwersytetów polskich	593
2. Ignacy Koschembahr-Łyskowski (1864–1945)	616
3. Stanisław Wróblewski – kodyfikator (1868–1938)	627

4. Karol Koranyi – Profesor profesorów (1897–1964)	642
5. Edward Gintowt (1899–1965)	648
6. Henryk Kupiszewski (1927–1994)	661

Wybór literatury	667
------------------------	-----

Indeks osób	671
-------------------	-----